

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/116/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7115221769
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7115221769.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Borisa Brondoša a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobkyne C.. L. M., nar. XX.X.XXXX, bytom T. XX, M., zastúpenej JUDr. Milanom Slobodníkom, advokátom, so sídlom Štúrova 20, Košice, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, Bratislava, o náhradu škody, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Košice II z 2. decembra 2019, č. k. 12C/92/2016-180

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice II (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie rozhodol takto o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala od žalovanej zaplata sumy 1.199,40 eura titulom náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím ako aj náhrady trov konania na tom skutkovom základe, že majetková škoda podľa tvrdenia žalobkyne vznikla v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, za ktoré štát zodpovedá podľa zák. č. 514/2003 Z.z., a to disciplinárnym rozkazom riaditeľa Obvodného oddelenia policajného zboru Košice - Juh, č. 6 zo dňa 16.4.2012 vydaným v disciplinárnom konaní, č.k. ORPZ-KE-OPP7-148-001/2012, ktorým bolo žalobkyňi uložené disciplinárne opatrenie - pokarhanie, v spojení s potvrdzujúcim rozhodnutím riaditeľa Okresného riaditeľstva policajného zboru v Košiciach, sp. zn. ORPZ-KE-OPP-162-007/2012 zo dňa 15.5.2012, ktoré rozhodnutia boli zrušené rozhodnutím Ministra vnútra Slovenskej republiky, sp. zn. SPC-ORSP-452-2/2012 zo dňa 18.7.2012 pre nepreskúmateľnosť a v rozsahu vynaložených nákladov na obhajobu v disciplinárnom konaní vo výške 594,- eur, poštovného vo výške 5,40 eura a ušlého zisku vo výške 600,- eur, keďže žalobkyňi nebola vyplatená v roku 2012 koncoročná odmena, na ktorú mala mať nárok na základe rozhodnutia ministra vnútra Slovenskej republiky o udelení finančných odmien a usmernenia generálnej riaditeľke sekcie systematizácie a mzdovej politiky MV SR č. SSMP-OMP1-2012-000435-01. Žalovaná listom zo dňa 6.8.2015 oznámila žalobkyňi, že jej nárok neuznáva a nemieni ho uspokojiť.

3. Na takto ustálený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. § 1 písm. a), § 3 ods. 1 písm. a) a ods. 2, § 4 ods. 1 písm. d), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 až 3, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1, § 17 ods. 1 a § 25 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a § 442 ods. 1 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, v znení neskorších zmien a doplnkov. Pred posúdením naplnenia podmienok pre odškodnenie majetkovej škody,

vysporiadal sa súd prvej inštancie s dôvodnosťou námietok žalovanej o nedostatku právomoci civilného súdu na prejednanie a rozhodnutie predmetnej veci, o miestnej nepríslušnosti a o nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie v konaní, pričom poslednú námietku vzhliadol za dôvodnú, keď konštatoval, že na to, aby mohol vyvodiť záver o tom, že v danom prípade existuje zodpovednosť štátu za škodu, musí byť okrem existencie predpokladov na vznik škody (nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup, vznik škody a príčinná súvislosť medzi nimi) splnená aj podmienka, že sa jedná o škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci. Obsiahlo sa venovať pojmomologickému vymedzeniu „verejnej moci“, keď v tejto súvislosti uviedol, že síce nemožno poprieť, že povaha služobného pomeru policajtov má verejnoprávny charakter, tento však nie je daný vrchnostenským postavením štátu ako vykonávateľa štátnej (výkonnej) moci voči svojim zamestnancom, ale vyplýva z osobitej povahy zamestnávateľa, ktorým je štát, ako primárny nositeľ verejnej moci a tiež z potreby začlenenia policajta do organizmu verejnej moci a priamej účasti na jej výkone. Dôvodil, že právna úprava štátnej služby policajtov má kódexový charakter, čo znamená, že zákon č. 73/1998 Z.z. obsahuje komplexnú právnu úpravu vecí týkajúcich sa služobného pomeru policajtov s vylúčením použitia Zákonníka práce - jeho vzniku, zmeny a skončenia, nárokov vyplývajúcich zo služobného pomeru, úpravu služobnej disciplíny a náhrady škody, úpravu konania vo veciach služobného pomeru atď. Konštatoval, že uvedené síce svedčí o prelínaní pracovnoprávnych prvkov s prvkami verejnoprávneho charakteru služobného pomeru policajtov, avšak zásadný rozdiel spočíva v spôsobe a forme, akou vo veciach služobného pomeru koná a rozhoduje nadriadený pracovník (§ 3 a § 231 a nasl. zákona č. 73/1998 Z.z.). Práva a povinnosti policajta v služobnom pomere sa tak zakladajú, menia alebo zanikajú rozhodnutím (rozkazom), ktorý vydáva nadriadený. Pri rozhodovaní o právach a povinnostiach policajta nadriadený vo vzťahu k podriadenému policajtovi nevystupuje ako „úradná osoba“, neplní úlohy policajného zboru vyplývajúce zo zákona č. 171/1993 Z.z., ani úlohy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v rozsahu pôsobnosti, v akej vykonáva štátnu správu; v personálnych otázkach nadriadený vo vzťahu k podriadenému policajtovi plní úlohy, ktoré mu ako služobnému funkcionárovi vyplývajú zo zákona č. 73/1998 Z.z.; jedná sa o vzťah služobnej, nie vrchnostenskej (štátnomocenskej), nadriadenosti a podriadenosti. Vzhľadom na to bolo podľa názoru súdu prvej inštancie nepochybné, že Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (minister vnútra Slovenskej republiky) nevystupovalo v pozícii vykonávateľa zvrchovanej štátnej moci v oblasti štátnej správy, ktorá patrí do jeho pôsobnosti podľa zákona č. 575/2001 Z.z., ani nevykonávalo úlohy, ktoré plní policajný zbor podľa zákona č. 171/1993 Z.z., ale konalo v pozícii služobného úradu („zamestnávateľa“) podľa § 3 zákona č. 73/1998 Z.z. a žalobkyňa vystupovala ako policajt („zamestnanec štátu“) v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z., ktorý štátnu službu vykonáva v služobnom pomere, ktorý sa zakladá k štátu. Z vyššie uvedených záverov podľa súdu prvej inštancie je tak zrejmé, že v konaní nebol preukázaný základný predpoklad vzniku zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím štátu, nakoľko rozhodovanie vo veciach služobného pomeru policajta nie je výkonom verejnej moci orgánom verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z.z., čo v plnej miere vylučuje pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej. Ďalšie dôvody pre zamietnutie žaloby vzhliadol súd prvej inštancie v neunesení dôkazného bremena zo strany žalobkyne ohľadne existencie škody a jej výšky. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP, keď konštatoval, že žalobkyňa, ktorá bola v konaní neúspešná v celom rozsahu uplatneného nároku, právo na náhradu trov konania nevzniklo a žalovaná mala síce v konaní plný úspech, avšak žiadne preukázateľné trovy konania jej nevznikli.

4. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa odvolanie s návrhom, aby ho odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odvolaní zotrvala na svojich tvrdeniach v konaní, pričom poukázala na to, že súd na rozdiel od dôvodov, ktoré prezentoval na pojednávaní dňa 2.12.2019, zamietol žalobu z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej a že nepreukázanie škody v podobe trov konania je len akýmsi „záložným“ dôvodom na zamietnutie žaloby. Takýto dôvod pre zamietnutie žaloby považuje za prekvapivý a opísaný postup súdu naplňujúci odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP. Tento odvolací dôvod je podľa odvolateľky naplnený aj z dôvodu nepreskúmateľnosti spočívajúcej v nedostatku odôvodnenia rozsudku, keďže sa súd prvej inštancie nevyporiadal so závermi vyplývajúcimi z ním v odôvodnení rozsudku citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/78/2018 zo dňa 28. 3. 2019 a teda nepostupoval v súlade s povinnosťami vyplývajúcimi mu z ustanovenia článku 2 CSP. Svojimi odvolacími námietkami poukazujúcimi na to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a vytýkajúcimi nesprávne právne posúdenie veci, žalobkyňa podľa posúdenia odvolacieho súdu uplatnila odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP. Napokon odvolací súd pre úplnosť

poznáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 CSP viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

5. Žalovaná sa vo vyjadrení k odvolaniu stotožnila s napadnutým rozsudkom, ktorý považuje za vecne správny, dostatočne a jasne odôvodnený. Navrhuje, aby odvolací súd rozsudok potvrdil.

6. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) a h) CSP a dospel k záveru, že nie je (odvolanie) dôvodné. Tento rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 22.9.2021 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu, pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

7. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, a preto v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení ťažiskovo konštatuje, že dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje za vecne správne (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a tiež úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá CSP). Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia, reagujúc tým zároveň na podstatné argumenty žalobkyne v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP), odvolací súd dodáva:

8. Žalobkyňa v danom prípade uplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého odvolanie možno odôvodniť len tým, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov (aj iných orgánov). Pod pojmom „procesný postup“ súdu sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednaní veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012).

9. V zmysle tohto ustanovenia pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká zákonnému ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Pre procesnú stranu z práva na spravodlivý súdny proces nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť odvolania podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP nie je nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

11. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posudzovať intenzitu zásahu do práva na

spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenia procesných práv bude potrebné hodnotiť v kontexte celého súdneho konania, v kontexte dopadu na ďalšie procesné postupy súdu a možnosti strany namietať alebo zvrátiť nesprávny postup súdu. V tomto zmysle musí konanie ako celok vykazovať znaky nespravodlivosti. Jedna izolovaná vada na uplatnenie odvolania nestačí.

12. V preskúmvanej veci nedošlo podľa názoru odvolacieho súdu k naplneniu vady podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP spočívajúcej v porušení práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie vo veci nepostupoval na pojednávaní dňa 2.12.2019 v zmysle § 181 ods. 2 CSP, keď neuviedol, ktoré skutočnosti považuje za sporné, a vec predbežne právne neposúdil.

13. Podľa § 181 ods. 2 CSP po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu.

14. K odvolateľkou namietanému postupu súdu prvej inštancie v rozpore s § 181 ods. 2 CSP odvolací súd uvádza, že o tom, aký bol procesný postup súdu prvej inštancie a ako prebiehalo konanie, si odvolací súd môže urobiť obraz len zo spisu. To, ako prebiehalo pojednávanie, odvolací súd zisťuje z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 2.12.2019. Z jej obsahu vyplýva, že súd prvej inštancie na pojednávaní neoboznámil strany sporu s tým, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná a neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci. Zároveň však z neho vyplýva, že súd prvej inštancie vo vzťahu k nároku žalobkyne na náhradu škody z titulu náhrady trov konania, uviedol, že tento nárok považuje za nepreukázaný, keďže nie je podporený listinnými dôkazmi, ktoré by ho podporili. V zásade platí, že postup súdu podľa § 181 ods. 2 CSP je pre strany sporu a ich zástupcov na základe uvedených úkonov predvídateľný a transparentný, avšak zároveň sa kladie väčší dôraz na zodpovednosť strany za jej vlastnú procesnú aktivitu a transparentné substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov. To, že žalobkyňa možno predpokladala iné meritórne rozhodnutie, ju nezbavilo povinnosti predložiť všetky potrebné dôkazy na preukázanie oprávnenosti a dôvodnosti uplatneného nároku. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP), berie do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 CSP) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 CSP). Súd pri výkone spravodlivosti nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením.

15. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 181 ods. 2 CSP v podstatných rysoch prevzal úpravu priebehu pojednávania po prednesoch strán podľa § 118 ods. 2 OSP. Podľa § 181 ods. 2 CSP, po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu. Ak samosudca toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie citovaného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod., čo napokon v prejednávanej veci vyplýva aj z obsahu zápisnice z pojednávania pred súdom prvej inštancie. Existencia tejto vady sama osebe však nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) CSP (porovnaj analogicky uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/167/2012 z 28. mája 2013; pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. 12. 2020, sp. zn. 2Obdo/56/2020).

16. Pokiaľ odvolateľka uviedla, že v prípade postupu súdu podľa § 181 ods. 2 CSP by realizácia jej procesných práv bola iná a v konaní by navrhla a predložila ďalšie dôkazy na podporu svojich tvrdení, teda, ak by súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom a naznačil by svoje predbežné právne posúdenie veci, odvolateľka by mala možnosť preukázať dôvodnosť svojho nároku, odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“), ktorý v týchto súvislostiach konštatoval, že § 118 ods. 2 OSP neukladá povinnosť súdu „naznačiť“ svoj predbežný právny názor“, ale upravuje iba povinnosti pri vedení pojednávania. Zo samotnej skutočnosti, že súd určitú okolnosť neuvedie výslovne ako spornú, nevyplýva, že by táto okolnosť bola považovaná za nespornú. Nie je zjavným cieľom § 118 ods. 2 OSP zmeniť rozloženie bremena tvrdenia či dokazovania

medzi účastníkmi konania. Skutočnosť, že ani okresný súd a ani krajský súd neupozornil sťažovateľov na to, aby preukázali určitý predpoklad, na ktorý sa má viazať určitý právny následok, nemôže znamenať, že by im, slovami sťažovateľov „odopreli... možnosť splniť dôkaznú povinnosť... a následne uniesť dôkazné bremeno“. Tvrdené nepoužitie rýdzo procesného § 118 ods. 2 OSP v okolnostiach daného prípadu nemohlo predstavovať opísaný protiprávny zásah do v sťažnosti označených práv sťažovateľov (pozri uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 16/2012 z 12. januára 2012).

17. Cieľom § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Z judikatúry ÚS SR (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa § 118 ods. 2 OSP, vyjadří svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci (porovnaj aj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/3/2016 z 22. marca 2017, uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014).

18. Výstižný záver pri riešení obdobnej otázky prijal napríklad Najvyšší súd SR aj v uznesení sp. zn. 3 Cdo 17/2020 z 21. apríla 2021, v zmysle ktorého z pohľadu predvídateľnosti rozhodovania súdov nežiaducu prekvapivosť zákon spája len s rizikom použitia skôr neaplikovanej normy, čo však nie je tento prípad. Pokiaľ odvolateľka v odvolaní naznačuje možnosť, že súd prvej inštancie nevyjadrením predbežného právneho nazerania na vec porušil povinnosť vyplývajúcu z ust. § 181 ods. 2 CSP, odvolací súd poukazuje na záver formulovaný v tejto otázke (následky porušenia ust. § 118 ods. 2 OSP) Najvyšším súdom SR v uznesení sp. zn. 8Cdo/137/2017 zo dňa 27.9.2018, v zmysle ktorého „Z povahy tejto procesnej povinnosti (pozn. odvolacieho súdu: uviesť, ktoré významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli) je však zrejmé, že k zhojeniu („skonsumovaniu“) jej prípadného nesplnenia dochádza samotným rozhodnutím súdu, v dôvodoch ktorého v zmysle § 157 ods. 2 OSP je súd povinný uviesť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhované dôkazy a ako vec právne posúdil. Náprava prípadného nesprávneho postupu súdu prvej inštancie v tomto smere je daná tiež možnosťou podania odvolania ako riadneho opravného prostriedku, ktorý žalobkyňa v predmetnej veci aj využila. Bolo by neefektívne, ba až nezmyselné považovať prípadné nedodržanie § 118 ods. 2 OSP súdom prvej inštancie za tzv. zmätočnosťnú vadu v zmysle § 237 písm. f) OSP a z tohto dôvodu zrušovať v dovolacom konaní rozhodnutia súdov v základnom konaní a vec vracať na ďalšie konanie, hoci strana sporu mala možnosť namietať nesprávnosť postupu súdu prvej inštancie v opravnom konaní a hoci mala možnosť dozvedieť sa o skutkových a právnych záveroch súdov v základnom konaní z odôvodnení ich rozhodnutí. Preto uvedená námietka, aj keby bola dôvodná, nebola spôsobilá mať za následok tzv. zmätočnosťnú vadu, t. j. porušenie základných zásad občianskeho súdneho konania, a teda odňatie možnosti účastníka konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP.“ Navyše podľa názoru odvolacieho súdu nemohlo ísť o nepredvídateľné rozhodnutie, keďže už vo svojom prvom procesnom podaní adresovanom súdu, ktoré bolo doručené žalobkyni, žalovaná v rámci svojej obrany vo veci namietala aj nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie.

19. Na základe uvedeného odvolací súd konštatuje, že námietka odvolateľky týkajúca sa opomenutia postupu podľa § 181 ods. 2 CSP zo strany súdu prvej inštancie nie je vzhľadom na ďalší priebeh konania (zápisnica z pojednávania, vykonané dokazovanie, odôvodnenie napadnutého rozhodnutia) relevantná.

20. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolací súd konštatuje, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia predstavuje nesprávnosť postupu súdu, ktorým sa odníma strane sporu možnosť uskutočňovať jej procesné práva v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP len v celkom ojedinelých (extrémnych) prípadoch, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003 a Sut'yazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009); o taký prípad ide v praxi napr. vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“. Za procesnú vadu konania podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP nemožno považovať to, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje

rozhodnutie podľa predstáv odvolateľa (porov. uzn. NS SR sp.zn. 5Cdo /84/2017 zo dňa 25.10.2017). Ústavný súd SR v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné (len) tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchyľne od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/2003, I. ÚS 301/2006). V otázke, za akých okolností je možné považovať rozhodnutie za nepreskúmateľné sa výstižne vyjadril tiež Najvyšší súd ČR vo svojom rozsudku sp. zn. 29Cdo/2543/2011 z 25. júna 2013 publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. 100/2013. Prezentoval v ňom názor, že meritom toho, či rozhodnutie súdu prvej inštancie je alebo nie je preskúmateľné, nie sú požiadavky odvolacieho súdu na náležitosti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, ale predovšetkým záujem strán sporu na tom, aby mohli v odvolaní náležite použiť proti tomuto rozhodnutiu odvolacie dôvody. Aj keď rozhodnutie súdu prvej inštancie nevyhovuje všetkým požiadavkám na jeho odôvodnenie, nie je spravidla nepreskúmateľné, pokiaľ prípadné nedostatky odôvodnenia neboli podľa obsahu odvolania na ujmu uplatnenia práv odvolateľa. Dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia je v demokratickom právnom štáte základnou podmienkou legitimity každého rozhodnutia súdu. Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach stabilne uvádza: „Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (m. m. III. ÚS 328/05, III. ÚS 116/06).“ (napr. III. ÚS 107/07). Ústavný súd SR tiež uvádza: „Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl.46 ods.1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné.“(IV. ÚS 14/07).

21. Vyššie uvedená odvolacia námietka súvisí s námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci. Právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, to znamená vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnym predpisom ide vtedy, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

22. Súd prvej inštancie na zistený a daný skutkový stav použil správny predpis, správne ho aj vyložil a aplikoval, to znamená, z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu, na čom nič nemenia ani skutočnosti uvedené v odvolaní žalobkyne. Odvolací súd na skutkové zistenia a právne normy, ktoré použil súd prvej inštancie odkazuje, rovnako ako i na správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce dôvody napadnutého rozsudku vo veci samej, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP), a preto len na zdôraznenie jeho správnosti a k týmto odvolacím námietkam žalobkyne odvolací súd dodáva nasledovné:

23. Svojimi odvolacími námietkami žalobkyňa v konečnom dôsledku nastolila predmetom odvolacieho prieskumu správnosť právneho záveru súdu prvej inštancie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej. Jej odlišné nazeranie na vyššie uvedenú otázku je vystavané na presvedčení o preukázaní vecnej legitímácie na strane žalovanej, ktoré podľa nej podporuje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/78/2018, keďže ide o nezákonné rozhodnutie v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. v prípade, ak policajtov nadriadený vydá rozhodnutie o disciplinárnom opatrení podľa zákona č. 73/1998 Z.z., ktoré je neskôr zrušené. Táto jej predstava, ale nie je správna.

24. Súd prvej inštancie sa dostatočne a presvedčivo vysporiadal s otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovanej a tiež zrozumiteľným, presvedčivým a dostatočne odôvodneným spôsobom formuloval záver o jej nedostatku. Odvolací súd na tento záver, ktorý má logickú postupnosť, v celom rozsahu poukazuje, a s ktorým sa v celom rozsahu aj stotožňuje.

25. Konanie vo veciach služobného pomeru policajta upravujú ustanovenia § 231 až § 248 zákona č.73/1998 Z.z.. Konanie v prvom stupni vo veciach služobného pomeru uskutočňuje a rozhoduje v ňom minister a nadriadený a ďalšie subjekty, ak to ustanovuje tento zákon (§ 232 zákona č. 73/1998 Z.z.). Na konanie podľa tohto zákona sa nevzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní okrem výkonu

rozhodnutia (§ 247a zákona č. 73/1998 Z.z.). Služobnú disciplínu a disciplinárnu právomoc upravujú ustanovenia § 47 až § 62 zákona č.73/1998 Z.z..

26. Ak bola policajtovi pri výkone štátnej služby alebo v priamej súvislosti s ním spôsobená škoda porušením právnej povinnosti, zodpovedá za ňu služobný úrad (§ 173 ods. 1 zákona č. 73/1998 Z.z.). Služobný úrad zodpovedá policajtovi tiež za škodu, ktorú mu spôsobil nadriadený porušením právnej povinnosti v rámci plnenia služobných úloh (§ 173 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z.z.).

27. Odvolací súd konštatuje, že služobný pomer policajtov je inštitútom verejného práva. Tento služobný pomer nevzniká zmluvou (ale rozhodnutím o prijatí do služobného pomeru) a po celú dobu trvania sa výrazne odlišuje od pomeru pracovného, ktorý je typický pomer súkromnoprávny, kde účastníci majú rovnaké postavenie. To sa prejavuje aj v právnej úprave služobného pomeru (mediálnym v úprave rozhodovania o nárokoch vyplývajúcich z tohto pomeru). Služobné pomery policajtov sú založené na výraznom zastúpení prvku podriadenosti a nadriadenosti ich subjektov. Právna úprava služobného pomeru policajtov odráža osobitný charakter zamestnávateľa ako primárneho nositeľa verejnej moci.

28. Žalobkyňa zastáva názor, že jej v dôsledku postupu jej nadriadeného v disciplinárnom konaní vznikol nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z.. Tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci (§ 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z.). Na účely tohto zákona a/ výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, b/ orgán verejnej moci je 1. štátny orgán, 2. orgán územnej samosprávy, verejnoprávna inštitúcia, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci (§ 2 zákona č. 514/2003 Z.z.). Štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom (§ 3 ods. 1 písm. d/ zákona č. 514/2003 Z.z.).

29. Pri skúmaní, či orgán verejnej moci v tom-ktorom prípade vykonáva verejnú moc, je významné tiež to, či tzv. vrchnostensky koná vo verejnej sfére a s verejnými dôsledkami (teda „navonok“), vo vzťahu k („iným“) subjektom, ktoré sa nachádzajú mimo samotný orgán verejnej moci, resp. mimo sústavu tvoriacu tento orgán, napríklad úradný postup všeobecného súdu voči procesným stranám (účastníkom konania) alebo postup policajta voči tomu, koho cestovné doklady kontroluje, resp. postup stavebného úradu voči stavebníkovi. Naopak, o výkon verejnej moci nejde, ak určitý subjekt (vykazujúci inak znaky orgánu verejnej moci) v konkrétnom prípade neplní svoje úlohy ako orgán verejnej moci. O výkon verejnej moci nejde a štát podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. nezodpovedá za činnosť takého orgánu (i keď inak majúceho znaky orgánu verejnej moci), ktorý nevystupuje v tzv. vrchnostenskom postavení, ale do právnych vzťahov vstupuje ako rovný s ostatnými účastníkmi, teda ako subjekt občianskoprávných vzťahov (o taký prípad ide napríklad vtedy, keď orgán verejnej moci uzatvára s fyzickou alebo právnickou osobou kúpnu zmluvu). O výkon verejnej moci a o úradný postup orgánu verejnej moci v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. nejde tiež vtedy, keď určitý orgán (i keď vykazujúci inak znaky orgánu verejnej moci) ako zamestnávateľ posudzuje opodstatnenosť niektorého nároku uplatneného voči nemu jeho zamestnancom v ich vzájomnom právnom vzťahu (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/78/2018).

30. Policajný zbor je typickým orgánom verejnej moci. Policajný zbor je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy vo veciach vnútorného poriadku, bezpečnosti, boja proti zločinnosti vrátane jej organizovaných foriem a medzinárodných foriem a úlohy, ktoré pre Policajný zbor vyplývajú z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky [§ 1 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z.z. o Policajnom zbore (ďalej len „zákon č. 171/1993 Z.z.“)]. Keď Policajný zbor vykonáva pôsobnosť, ktorú mu zveril zákon, napríklad pri ochrane života, zdravia, osobnej slobody a bezpečnosti osôb, ochrane majetku, odhaľovaní trestných činov, zisťovaní páchatel'ov, odhaľovaní daňových únikov, nezákonných finančných operácií (porovnaj § 2 ods. 1 zákona č. 171/1993 Z.z.), vykonáva verejnú moc v postavení orgánu verejnej moci. Pokiaľ ale v rámci štruktúr policajného zboru niektorý nadriadený uplatňuje disciplinárnu právomoc voči podriadenému (§ 50 a nasl. zákona č. 73/1998 Z.z.), nejde o výkon verejnej moci v zmysle ustanovení zákona č. 514/2013 Z.z. Skutočnosť, že v ich vzájomnom vzťahu je zastúpený prvok nadriadenosti a podriadenosti [ktorý by sa na prvý pohľad mohol (mylne) javiť ako tzv. vrchnostenský] na tom nič nemení. Nadriadený policajta v takomto prípade nevystupuje ako orgán verejnej moci (neplní niektorú z úloh policajného zboru uvedených v ustanovení 2 ods. 1 zákona č.171/1993 Z.z.), ale uplatňuje voči nemu

pôsobnosť služobne nadriadeného, ktorá mu vyplýva zo zákona č. 73/1998 Z.z. Ak by aj (prípadne) bol postup nadriadeného policajta pri aplikácii § 50 a nasl. zákona č. 73/1998 Z.z. nesprávny, prípadne pokiaľ ním policajtovi vznikla škoda, nešlo by o nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci resp. nezákonné rozhodnutie v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Nešlo by ani o škodu v zmysle tohto zákona, ale o osobitný druh zodpovednosti služobného úradu za škodu podľa § 173 ods. 2 zákona č. 73/1998 Z.z., v zmysle ktorého totiž služobný úrad (a nie štát podľa zákona č. 514/2003 Z.z.) zodpovedá za škodu (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/78/2018 z 28.3.2019).

31. Pokiaľ odvolateľka poukazuje na bod 41. odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/78/2018, odvolací súd konštatuje, že z jeho obsahu, aj napriek zrejmej nesprávnosti (dovolač súd nesprávne uviedol § 113 zákona č. 514/2003 Z.z., pričom správne malo ísť o § 113 zákona č. 73/1998 Z.z.), vyplýva, že v ním prejednávanej veci nešlo o úradný postup a výkon verejnej moci v zmysle ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z., a tento zákon (zákon č. 73/1998 Z.z.) ani nepodmieňuje (nemôže podmieňovať) civilnú žalobu policajta o náhradu škody podľa jeho ustanovení (t.j. proti služobnému úradu a nie štátu) tým, že policajt najskôr svoje práva uplatní v správnom súdnictve.

32. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobkyňa nedôvodne prvoinštančnému súdu vytká, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení. Odvolací súd považuje za správny právny záver prvoinštančného súdu, podľa ktorého rozhodnutia nadriadeného žalobkyne nemali znaky nezákonného rozhodnutia v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. a nezaložili nárok žalobkyne na náhradu škody podľa ustanovení tohto zákona.

33. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny.

34. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

35. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.(2) Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

36. V odvolacom konaní mala žalovaná plný procesný úspech a preto jej v súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalobkyne, ktorá bola v odvolacom konaní neúspešná. Nakoľko však podľa obsahu spisu žalovanej v odvolacom konaní trovy nevznikli a ich vynaloženie nemožno ani rozumne predpokladať, odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania tak, že žiadnej zo strán nárok na ich náhradu nepriznal.

37. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 CSP).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie

je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).